

طرح پیشنهادی درس

نام استاد: شهریار لطفی - نیم سال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵	مبانی نظریه محاسبه	نام درس
Foundations of Computation Theory		نام انگلیسی
	کارشناسی	مقطع
	۳ واحد	تعداد واحد
	مبانی علوم ریاضی	پیش نیازها
1. P. J. Denning, J. B. Dennis and J. E. Qualitz, <i>Machines, Languages and Computation</i> , Prentice Hall, 1978. ۲. پ. ج. دنینگ، ج. ب. دنیس و ج. ای. کوالیتز، <i>نظریه زبان‌ها و ماشین‌ها</i> ، ترجمه ض. اسدی، انتشارات روزنه، چاپ اول، ۱۳۸۵.		کتاب (های) مرجع
هدف از این درس آشنایی با مفاهیم سه عنصر اصلی نظریه محاسبه یعنی زبان‌ها، گرامرها و ماشین‌ها، انواع آنها و ارتباط بین آنها است.		اهداف درس
انتظار می‌رود دانشجو بعد از گذراندن این درس قادر به تشخیص نوع یک زبان، طراحی یک گرامر و یا یک ماشین برای یک زبان و یا برعکس باشد و توانایی‌هایی لازم در تحلیل نظری و پیاده‌سازی محاسبه‌ها و الگوریتم‌ها را کسب کند.		نتایج مورد انتظار درس
-		نرم افزارهای مورد نیاز
این درس دارای چند تکلیف کوتاه درسی خواهد بود.		تکلیف‌ها
-		پروژه (ها)
- امتحان پایان‌ترم (۱۶ نمره) - بخش اول - جمله‌های درست و نادرست: ۵ سوال (۲۰ نمره از ۱۰۰ نمره) - بخش دوم - جمله‌های با جای خالی: ۵ سوال (۲۰ نمره از ۱۰۰ نمره) - بخش سوم - سوال‌های چندگزینه‌ای: ۵ سوال (۲۰ نمره از ۱۰۰ نمره) - بخش چهارم - سوال‌های تشریحی: ۲ سوال (۴۰ نمره از ۱۰۰ نمره) - امتحان‌های کلاسی (۲ نمره) - تکلیف‌های درسی (۲ نمره)		ارزیابی
1. P. Linz, <i>An Introduction to Formal Languages and Automata</i> , Jones & Bartlett Publishers Inc., 5 th Edition, 2012. 2. J. Hopcroft, R. Motwani and J. Ullman, <i>Introduction to Automata Theory, Languages and Computation</i> , 3 rd Edition, Addison-Wesley, 2007. 3. M. Sipser, <i>Introduction to the Theory of Computation</i> , Thomson Course Technology, 2006. 4. T. A. Sudkamp, <i>Languages and Machines: An Introduction to Theory of Computers</i> , Addison-Wesley, 2 nd Edition, 1988.		مراجع اضافی
انتظار می‌رود دانشجو کلیه شئون اخلاق آکادمیک و اخلاق در پژوهش را رعایت نموده و به‌خصوص براساس فرهنگ CS در مورد تکلیف‌ها و ارجاع به مراجع مربوط عمل نماید.		اخلاق آکادمیک

آشنایی کلی با درس معرفی پیش‌نیازها و پس‌نیازها معرفی منابع و مراجع معرفی سرفصل‌ها بیان نحوه ارزیابی درس (امتحان پایان‌ترم، امتحان‌های کلاسی و تکلیف‌های درسی) بیان زمان و نحوه تشکیل کلاس‌ها	هفته ۱
معرفی کلی سه عنصر اصلی نظریه محاسبه یعنی زبان، گرامر و ماشین و ارتباط بین آنها	
مقدمه‌ای بر ماشین‌ها معرفی ساختار کلی انواع ماشین‌ها (پذیرنده، تولید کننده و تبدیل کننده) مفاهیم اولیه زبان‌ها تعریف‌های اولیه (الفبا، حرف، رشته، طول رشته، رشته پوچ (λ یا ϵ) و عمل گر پیوند و ویژگی‌های آن)	هفته ۲
تعریف رسمی زبان تعریف رسمی گرامر (مثالی از زبان انگلیسی و مثالی از زبان‌های برنامه‌سازی)	هفته ۳
گرامرهای رسمی انواع گرامرها (بدون محدودیت (U)، وابسته به متن (CS)، مستقل از متن (CF) و منظم (R)) طبقه‌بندی جامسکی (ارتباط بین نوع گرامرها، نوع زبان‌ها و نوع ماشین‌ها)	هفته ۴
گرامرهای مبهم (ابهام در ساختار و برجسب) انواع زبان‌ها (تشخیص نوع زبان باتوجه به نوع حافظه در ماشین‌ها)	هفته ۵
ماشین‌های حالت محدود معرفی ماشین‌های مبدل حالت محدود (ماشین‌های مبدل انتقال (M_1) و ماشین‌های مبدل حالت (M_2))	هفته ۶
ماشین‌های مشابه (ارتباط بین ماشین‌های مبدل انتقال و ماشین‌های مبدل حالت) ماشین‌های معادل	هفته ۷
حالت‌های معادل افراز‌سازی ماشین	هفته ۸
زبان‌های حالت محدود معرفی ماشین‌های پذیرنده حالت محدود (FSA یا FA) (قطعی (M_d یا DFA) و غیرقطعی (M_n یا NFA)) تبدیل ماشین‌های حالت محدود غیرقطعی به ماشین‌های پذیرنده حالت محدود قطعی	هفته ۹
ارتباط بین گرامرهای منظم خطی از راست و ماشین‌های پذیرنده حالت محدود ارتباط بین گرامرهای منظم خطی از راست و گرامرهای منظم خطی از چپ	هفته ۱۰
عبارت‌های منظم و ویژگی‌های آن ارتباط بین عبارت‌های منظم و ماشین‌های پذیرنده حالت محدود	هفته ۱۱
معرفی پذیرنده λ (λ -FSA یا λ -FA) ارتباط بین پذیرنده λ و پذیرنده حالت محدود	هفته ۱۲
ویژگی‌های زبان‌های منظم محدودیت‌های ماشین‌های حالت محدود معرفی ماشین تولید کننده حالت محدود	هفته ۱۳
ترکیب انواع ماشین‌ها قضیه فشار (لم تزریق) برای زبان‌های منظم	هفته ۱۴
ماشین‌های پشته‌ای معرفی ماشین پذیرنده پشته‌ای (PDA) (قطعی (DPDA) و غیرقطعی (NPDA)) ویژگی‌های زبان‌های مستقل از متن زبان‌های به‌طور ذاتی مبهم	هفته ۱۵
ماشین تورینگ معرفی ماشین پذیرنده تورینگ (TA) و انواع آن معرفی ماشین پذیرنده کراندار خطی (LBA)	هفته ۱۶
امتحان پایان‌ترم	هفته ۱۷